

José Luis Rodríguez Zapatero, al míting de la campanya electoral autonòmica catalana, el 13 de novembre del 2003, a Barcelona, ho tenia molt clar: "Acceptaré l'Estatut que aprovi el Parlament de Catalunya", va dir.

Les sortides de l'embolic de l'Estatut

Les propostes d'esmenes a l'Estatut català anunciades pel Govern espanyol i han deixat clar que les negociacions seran complicades. Malgrat l'esperança a la qual es volen agafar els partits catalans, avui el desenllaç de les negociacions del projecte de nou Estatut a Madrid és d'allò més incert. Tot un laberint.

La setmana passada, el PSOE soterrava definitivament la promesa que José Luis Rodríguez Zapatero va fer, en la campanya de les eleccions al Parlament de Catalunya, el 13 de novembre del 2003, en un míting a Barcelona, de donar suport "a l'Estatut que surti del Parlament de Catalunya". Les propostes alternatives del PSOE, que compassadament ha publicat el diari *El País*, deixaven clar que la negociació a Madrid del text aprovat pel 90% dels diputats del Parlament de Catalunya no seria un pur tràmit, i que

el famós "talante" ("tarannà") de José Luis Rodríguez Zapatero no anava gaire més enllà d'un gest estètic.

La proposta de l'executiu espanyol deixa a la vista les línies del terreny de joc on s'entaularan les negociacions de la proposta d'Estatut de Catalunya a Madrid. I, de moment, només es pot constatar que ni el consens absolutament inqüestionable, ni la constitucionalitat de la proposta, ni el respecte institucional pel procés democràtic endegat pel Parlament de Catalunya no han servit de garantia per a la integritat del

text del nou Estatut. La proposta del PSOE, amb petites modificacions —molt poques—, seria ben vista fins i tot pel PP, l'únic partit que ha votat en contra de l'Estatut.

Tot i així, en política, el que avui és blanc demà pot ser el negre més rotund, i a la inversa. D'aquesta manera, no hi ha cap força de les implicades en la negociació que avui per avui doni per morta la possibilitat de tancar un acord, tot i que potser en alguns casos més d'un l'agrairia. També és cert, tanmateix, que la complexitat del moment planteja diverses hipòtesis de sortida a aquesta situació. Totes, però, s'agrupen en dues grans solucions: aprovar un Estatut o retirar-lo. En tots dos casos, això sí, el fet determinant de les conseqüències serà la manera com es produeixi un desenllaç o l'altre.

Un nou Estatut de Catalunya. La hipòtesi primera és la possibilitat que les quatre forces catalanes, CiU, PSC, ERC i ICV, aconseguixin un acord amb el PSOE per tirar endavant un nou Estatut. Sens dubte, és l'opció preferida

pel Govern català i la via que, en principi, disminuiria més les dimensions de les retallades del text aprovat pel Parlament. Aquest èxit reforçaria així mateix l'aposta política dels acords del Tinell, que van significar la constitució del tripartit. És evident que no és aquesta la via que prefereix CiU. Per tant, és lògic pensar que a Madrid la federació nacionalista intentarà adoptar una estratègia negociadora que li permeti aconseguir el protagonisme que va adquirir en el tram final de la negociació de l'Estatut a Catalunya, el passat mes de setembre. El distanciament de CiU de les forces del tripartit permet a la federació ampliar el ressò de la seva capacitat negociadora perquè reforça el seu paper d'interlocutor directe del PSOE. Les formacions del tripartit retreen a CiU aquest afany per aconseguir una foto final com a principal negociador català, i consideren que debilita la posició negociadora general catalana. Per la seva part, la federació considera que és el PSC qui ha trencat aquesta unitat negociadora des del moment que no deixa clar si defensa el text aprovat pel Parlament de Catalunya o per contra el de les propostes fetes pel PSOE.

Val a dir, però, que a alguns sectors del PSOE, com ja ha passat darrerament, els resultaria interessant cedir aquest protagonisme a CiU, per evitar el desgast polític que les enquestes detecten a Espanya, ara per ara, per les relacions amb ERC i el tripartit, i com a conseqüència de la pressió del PP.

Variacions de l'aprovació. En la mateixa línia hi pot haver altres possibilitats que variïn segons qui arriba finalment a l'acord amb el Govern espanyol, ja que els partits catalans han optat per anar cadascú per la seva banda. Com que CiU i ERC han donat suport a una reforma del reglament del Parlament de Catalunya que permet retirar l'Estatut amb una majoria simple (per comptes d'una majoria de dos terços de la cambra, com volien PSC i ICV), és lògic pensar que en gran part dependrà de CiU i ERC que el projecte de nou Estatut no es retiri del Congrés de Diputats -PSC i ICV, sense el suport de la federació o dels independentistes, no sumen prou diputats per retirar-lo-. Per tant, les variacions que es poden produir i que poden ser més determi-

nants són que CiU o ERC no donin suport a l'Estatut que resulti de les negociacions de Madrid.

Si és la federació qui no s'afegeix a l'acord, tot i que corre el perill de quedar aïllada amb el PP en contra de l'Estatut, podria deixar ERC en una situació de compromís davant del seu electorat, amb l'estigma d'haver acceptat la retallada de l'Estatut. Per això, i per les declaracions de dirigents d'Esquerra, ara per ara aquesta fórmula és molt poc probable. La segona variació, un acord sense ERC, podria comportar altres conseqüències. Si socialistes i CiU concretessin un acord sense els republicans, a més de canviar-se les direccions dels retrets, el Govern català quedaria en una situació molt complicada. En cas que fos així, la segona força del tripartit, ERC, podria acabar fent campanya pel vot en blanc o negatiu, en el cas d'un referèndum per a l'aprovació del nou text català. I això, si no comportés el trencament dels acords del Tinell; per tant, una situació d'escac per al tripartit.

Vist així, doncs, és lògic pensar que aquests dos darrers escenaris no es produiran fàcilment.

Hi ha una altra via possible d'aprovació de l'Estatut: recórrer a una fórmula semblant a la "*grosse koalitzionen*" alemanya, o el pacte entre les dues formacions majoritàries espanyoles, PP i PSOE. Avui per avui és gairebé impossible, malgrat que les propostes fetes públiques pel Govern espanyol fins ara semblen encaminades més a convèncer els populars que no pas a trobar un acord per aprovar un nou Estatut amb els partits polítics catalans. Un fet així posaria en qüestió la política d'aliances d'ERC, per tant, també podria deixar col·lapsat el tripartit.

Retirada. Tenint en compte com estan les coses, la retirada és sens dubte una opció que no cal descartar. Ara bé, també és propi d'una negociació que, en el moment inicial, les parts es posicionin en els punts més distants per anar acostant-se progressivament a mesura que avança el procés de debat. Això implica que la proposta aprovada pel Parlament de Catalunya en cap cas no tornarà sense haver estat retallada de continguts. Si la magnitud d'aquestes retallades no és acceptable per les forces polítiques catalanes, es podria do-

nar el cas que el Parlament català, que va aprovar l'Estatut, acordés retirar-lo. Zapatero, de fet, ja va posar damunt la taula aquesta opció, la setmana passada, en cas que no s'aconegués un acord abans d'acabar l'any. Està clar que aquest final provocaria un desgast inqüestionable del PSOE a Catalunya, però permetria als socialistes espanyols passar pàgina a l'atzucac de l'Estatut català en què ara mateix està ben encaïllat. Alhora, segurament comportaria molts replantejaments en la política catalana, perquè significaria el fracàs d'un dels principals objectius del Govern tripartit.

Una altra possibilitat, com apuntàvem anteriorment, és que CiU i ERC decidissin utilitzar el nou reglament del Parlament que els permetria retirar la proposta d'Estatut amb una majoria simple. Òbviament, el PSOE respiraria tranquil, i la inestabilitat que podria caure a les espatlles es traslladaria a Catalunya.

La distància entre el PSOE i el PP. Totes les forces catalanes coincideixen a pensar que el debat de l'Estatut va més enllà de la reforma d'un text autonòmic. I és que l'aprovació de l'Estatut és, de fet, la possibilitat d'obrir la porta a un nou model de relacions entre les nacions que integren l'estat espanyol. D'aquesta manera, el fracàs de l'Estatut pot repercutir també sobre els socialistes espanyols. Més enllà del descrèdit polític que pugui patir José Luis Rodríguez Zapatero, per haver estat incapaç de complir una promesa electoral a Catalunya, el fracàs de l'Estatut català possiblement acabaria donant aire al PP, la formació que des del primer moment s'ha mantingut extremadament oposada a la reforma. A aquestes altures, si el PSOE no sap jugar fort i afavorir el canvi de mentalitat cap a un estat plurinacional de debò, per sobre de les pressions mediàtiques i polítiques, el que farà és afavorir el discurs del seu principal adversari, el PP. Paradoxalment, ha estat el PP la formació política que més ha fet per esperar el creixement de les formacions nacionalistes i independentistes de les diferents nacions de l'estat. Embolica que fa fort.

Enric Rimbau